

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani,
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu.

Foaie politică

Apare în fiecare Duminică.

Editura și tiparul „Tipografia Poporului”
Redactor resp.: Nicolae Bratu.

INSERATE:

se primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).
Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-oraș
12 bani, a treia-oraș 10 bani.

Ultimele știri și telegrame

sosite până **Marti la amiazi 13 Octombrie n.**

Luptele în Galiția.

Budapesta, 10 Octombrie. Biroul de presă al prim-ministrului comunică următoarele: Înaintarea trupelor austro-ungare a constrâns pe Ruși, ca să pășască ască eforturile lor zadarnice desfășurate în contra orașului Przemysl (Przemysl). Sforțările Rușilor și-au ajuns culmea în 8 Octombrie, ceea ce însă le-a permis să ia în jafă îngrozitoare înaintea amiazi a slăbit scutul artileriei ruse și în dreptul în contra cetății și Rușii au început să retragă o parte din pușcile lor de atac. O armată puternică austro-ungară a intrat în luptă cu coloanele ruse, cari înaintau de câțiva kilometri. Lupta sfârșește încă. Din rezultat am scos deja pe dușman.

dinnoaptea au cutezat să iese la lumina zilei, au văzut pustiirea îngrozitoare. În centrul orașului ardeau șire întregi de case. Germanii au strigat apeductul (canalul, pe unde se asuce în oraș apa de băut).

Berlin, 10 Octombrie. Mai multe forturi (întărituri) din linia dinlăuntru de apărare dela Antwerpen, au căzut înainte de amiazi. Orașul este începând de după amiazi în stăpânire germană. Comandantul și garnizoana au părăsit cetatea. Dușmanul mai ține ocupate numai singuratic forturi, aceasta însă nu împiedică luarea în stăpânire a orașului.

Liberarea fortăreței Przemysl.

Budapesta, 12 Octombrie. Biroul ungar de corespondență comunică: Prin înaintarea repede a armatelor noastre spre râul San am eliberat orașul Przemysl (Przemysl) de împrejurirea dușmanului. Trupele noastre au intrat în oraș. Unde Rușii s'au mai împotrivit, acolo i-am atacat și bătut. În decursul refugierii lor spre Sieniovo și peste râul Mezaiski am făcut numeroși prizonieri. — Generalul *Höfer*, locțiitorul șefului statului major.

Ocuparea fortăreței Antwerpen.

Budapesta, 11 Octombrie. Din cartierul general german se anunță, cu data de 10 Octombrie orele 10 seara, următoarele: După un asediu (împrejurarea de 14 zile, a căzut în mâinile noastre orașul Antwerpen împreună cu toate forturile sale.

În 28 Septembrie am tras prima ghiulea asupra liniei externe (din afară) a forturilor. În 1 Octombrie am luat cu asalt primele forturi. În 6 și 7 Octombrie infanteria și artileria noastră a trecut peste râul Nethe, a cărui ape erau mari și care în cele mai multe puncte

avea o lățime de 400 metri. În 7 Oct. am înștiințat comandantului orașului, în mod binevoitor, bombardarea orașului în înțelesul convențiunii de Haga. După ce comandantul orașului a peclarat, că ia răspunderea pentru bombardarea anunțată, am început bombardarea la miezul nopții, în 7 spre 8 Octombrie.

În același timp a început și atacul în contra forturilor interne (din lăuntru). În dimineața zilei de 9 Octombrie am luat în stăpânire două forturi ale liniei interne de apărare, iar după amiazi am putut ocupa orașul fără nici o împotrivire mai serioasă.

La început armata de apărare, după cât se pare puternică s'a apărat eroic. Mai apoi în urma asaltului infanteriei și marinarii noștri, precum și sub puterea focului artileriei noastre, armata de apărare nu s'a mai putut împotrivi și s'a refugiat în desordine completă. Din armata de apărare a făcut parte și o divizie de marinari englezi, care a sosit în timpul din urmă. Aceasta avea să formeze zidul de apărare, conform știrilor ziarelor engleze.

Cât de desordonată a fost împărțirea trupelor belgiene și engleze, aceasta o arată faptul, că consfăturile de predare au trebuit continuate cu primarul orașului, ne aflându-se spre scopul acesta nici o autoritate militară.

Ultimele forturi, cari încă n'au fost predate, au fost ocupate de trupele noastre. Numărul prizonierilor încă nu se poate stabili. Numeroși soldați belgieni și englezi s'au refugiat în Olanda, unde vor fi internați. O cantitate enormă de material de război a căzut în stăpânirea noastră. Ultima fortăreață belgiană a căzut deci în mâinile noastre.

Armata noastră de atac s'a luptat cu o vitejie extra ordinară, pe care fapt l'a onorat împăratul prin aceea, că a conferit comandantului ei, generalul de infanterie Bessler, ordinul „Pour le mérite”.

Luptele în Maramurăș.

Budapesta, 10 Octombrie. Luptele noastre continuate în Carpați ne sunt favorabile. Retragerea Rușilor din satul Maramurăș s'a transformat în retragere. Trupele noastre au risipit la Boesko o puternică trupă de cazaci. În aceste zile s'a distins și trupa ucraină. Înaintarea trupelor noastre în Beskizi prin trecătoarea Vereczk în direcția Slavkopolka continuă. Din trecătoarea dela Czok respingem pe dușman spre Turka.

Luptele dela Antwerpen.

Rotterdam, 10 Octombrie. Alături de noi după amiazi le-a sucoes Germanii să treacă în mai multe părți râul Nethe și să înconjoare din toate părțile garnizoana forturilor cetății Antwerpen (Belgia). Ziua de Mercuri a trecut cu eforturile de atac și cu terminul fixat pentru a părăsi orașul. Noaptea spre Joi a fost îngrozitoare. Granaderii germane cădeau în toate părțile ale orașului. Pretutindeni s'au aprins casele și pnelinurile aruncau bombe asupra acizilor de ulei, cari au luat foc. Locuitorii s'au refugiat prin pivniți și când

Amănunte asupra morții Regelui Carol al României.

Cum a murit regele Carol?

— Raport special al „Foi Poporului”. —

București, 28 Septembrie v.

În telegramele, cari s'au trimis autorităților și persoanelor oficiale, vestindu-li-se doliul țării, sunt amănunte mișcătoare asupra chipului în care Regele Carol și-a dat sfârșitul.

Fostul Rege al României s'a stins în urma unei sincope pricinuite de miocardită cronică. S'a stins fără nici o suferință și vorbind până în ultimul moment. Era de față Majestatea Sa Regina Elisaveta, care a trăit clipele cea mai grea, ce i-a fost dată în viață.

Ultimele momente ale regelui.

Majestatea Sa suferia de mai mult timp de o durere de ficat și de inimă, care se mai potolise, în anii din urmă, îndeosebi de când Majestatea Sa urmă tratamentul doctorului de casă Manulea.

Acum 15 zile, în urma unei ușoare crize, Suveranul a trebuit să stea în pat și să nu iasă din casă, ridicând orice audiențe (primirea de vizite).

În ultimele zile, însă, sănătatea Majestății Sale daduse spre mai bine. El a reînceput să lucreze cu ministrii, să primească audiențe și să facă chiar mici preumblări prin parcul castelului Peleş dela Sinaia, unde a petrecut răposatul până când și-a dat sufletul.

În decursul zilei de Vineri, Regele a primit în audiență pe ministrul-președinte Brătianu și mai mulți oameni politici. Chiar și Vineri seara, la 8 ore, Regele a mai primit în audiență pe Virgil Arion, președintele „Ligei culturale”. El a fost cel din urmă barbat, care a vorbit cu Suveranul.

Pe la ciasurile 10 și jumătate Suveranul s'a culcat, fără a se simți ceva rău. De vr'o opt zile, însă, Regina dormia în aceeași odaie cu Regele. În dimineața zilei de Sâmbătă, pe la 5 ore, Majestatea Sa Regele s'a deșteptat, înainte de ora obișnuită, spunând că se simte rău. A avut o sincopă.

Numai decât Regina a trimis automobilul după doctorul Manulea, care a fost avizat și prin telefon. Dar până să vie doctorul, Suveranul și-a dat obștescul sfârșit, ceva înainte de ciasurile 6, în urma unei sincope de cord, provocată de arterioscleroză. Regele a murit în brațele Reginei, care, foarte îndurerată, a stat până dimineața târziu îngenunchiată și plângând la patul răposatului. Până seara corpul Regelui n'a fost ridicat din pat, când apoi s'a făcut înbalzamarea.

Asupra boalei Suveranului, se mai spune, că se agravase și din cauza lipsei de somn, de care suferia și despre care se plângea aproape tuturor, pe cari îi primia în audiență. — De altcând și medicul Manulea, care cunoștea bine boala Majestății Sale, se arată foarte îngrijat, exprimându-și încă de mult temerea, ca întâmplările din urmă, grijile pentru ca țara să iasă bine din aceste evenimente, ar putea să ducă la un desnodământ fatal pentru rege.

Se mai susține, că până în preziua morții, Suveranul nu încetă să spună tuturor, celor cari erau primiți în audiență: „Aveți încredere, România va ieși bine!”

Consiliu de ministrii,

Membrii guvernului, îndată după primirea tristei vești, s'au întrunit într'un consiliu (ședință). La acest consiliu au luat parte afară de membrii guvernului, și șefii celorlalte partide, domnii Marghiloman și Tache Ionescu, apoi președinții camerei și senatului.

Amăsurat legilor țării, — care prevede trecerea puterii regelui asupra guvernului, până în momentul când noul rege depune jurământul, — guvernul, prin hotărârea consiliului, a fost înputernicit cu putere de guvern regent.

Din partea ministrilor s'a trimis apoi numai decât o telegramă de condolență Majestății Sale Reginei.

Sosirea Principilor moștenitori la Sinaia.

Sâmbătă la ora 1 după amiază, au sosit la Sinaia Principele Ferdinand, Princesesa Maria și Principele Carol. (Familia moștenitoare, de câteva zile la București se mutase dela Sinaia în palatul dela Cotroceni). În gară la Sinaia, Principii au fost întâmpinați de autoritățile locale și alte persoane înalte. După ce s'au întreținut puțin, Altețele Lor au plecat la castelul Peleş. Aci s'a petrecut o scenă mișcătoare, când Principii moștenitori s'au văzut în fața corpului neisufletit al fostului Rege. Regina a izbucnit în plâns, iar Principele Ferdinand, însuși foarte atins, o îmbărbătă susținându-o de mijloc.

Sigilarea odăilor Regelui.

Încă Sâmbătă dimineața, îndată după știrea morții, s'au sigilat toate odăile și birourile M. S. Regelui dela palatul din București. Sigilarea s'a făcut conform legii, în prezența ministrului de justiție Antonescu.

Unde va fi înmormântat Regele Carol?

În cripta istoricei mănăstiri dela Curtea de Argeș! În mod oficial s'a anunțat, că rămășițele pământești ale Regelui Carol vor fi înmormântate în biserica domnească din Curtea de Argeș. Ele vor fi depuse în partea dreaptă a bisericii, în fața catapetesmei unde se păstrează Evanghelia Reginei, lângă Neagoe Vodă și Despina D-na.

În această parte se afla mormintele lui Ioan Radu și Anghelina, fiii lui Neagoe; apoi separat Neagoe Vodă și la stânga mormântul Doamnei Despina, soția lui Neagoe, împreună cu acele al Stancăi, soția lui Ștefănița Vodă. Regele Carol va fi înmormântat la picioarele lor.

Când se face înmormântarea?

Înmormântarea va avea loc Joi după amiază în 2 15 Octombrie. Cortegiul va porni dela Palatul Regal din București spre

gară, de unde cu un tren special rămășițele pământești ale Regelui Carol vor fi transportate la Curtea de Argeș. Coroana de oțel, făurită din oțelul tunurilor dela Plevna, va însoți sicriul regesc până la Curtea de Argeș, de unde va fi readusă apoi la București.

Alte amănunte asupra morții.

În unele cercuri din București, moartea Majestății Sale Regelui e prezentată în modul următor, după cum au scris și unele ziare din capitală, apărute Duminică:

Suveranii dormiau la castelul Peleş tot într'o odaie. Sâmbătă dimineața, la orele 6, s'a deșteptat Regina. De obicei la această oră se deșteaptă și Regele.

Regina văzând, că Regele nu se deșteaptă și că doarme foarte liniștit, nu s'a îndurat să-i turbure somnul. Dar peste câteva minute regina șopti: Carl! Carl! Neprimind nici un răspuns și observând că regele nu se mișcă, se apropie de pat și-l cheamă cu voce mai tare: Carl! Carl!

Regele, care de alte-ori la cel mai mic zgomot din odaie se deșteptă, tot nu răspunde. Atunci regina puse mâna pe capul regelui și strigă disperată: Carl!

Tipătul reginei se auzi în celelalte camere și când personalul de serviciu intră în odaia de dormit, găsi pe regina îngenunchiată, în nesimțire, la capătul Suveranului. Corpul Regelui era rece...

Aducerea rămășițelor pământești în capitala

s'a întâmplat Luni acum, după amiază. Corpul Suveranului a fost așezat pe un afet de tun și transportat la gara Sinaia, iar de aci la gara Mogoșoaia în București. Din gara Mogoșoaia sicriul a fost așezat pe un alt afet de tun și transportat la Palatul regal.

Testamentul Regelui Carol.

Unele persoane politice susțin, că averea Regelui se urcă la suma de peste 500 milioane lei.

În afară de dorința, pe care Regele Carol și-o exprimă, ca la înmormântare să nu i-se aducă flori artificiale (adeca de cele făcute cu mâna), testamentul cuprinde între altele următoarele:

1. Regele Carol lasă, din averea personală, 12 milioane pentru scopuri de binefacere în țară.

2. Castelul Peleş dela Sinaia îl lasă noului Rege al României, urmând însă ca uzufructul să-l aibă Regina văduvă Elisaveta.

3. Deși catolic (evanghelic), Regele Carol își exprimă dorința ca la serviciul dumnezeesc al înmormântării să iee parte și biserica ortodoxă a statului român, pe care a iubit-o și a respectat-o.

4. Testamentul, în afară de o seamă de alte hotărâri, cuprinde părți foarte înăfătoare cu privire la dragostea nemărginită, pe care Regele Carol a păstrat-o neștirbită pentru țara și poporul român.

Proclamarea noului Rege Ferdinand.

Sosirea Regelui Ferdinand.

Familia Regală a sosit dela Sinaia în București Duminecă la 11 ore înainte de ameză. Pe stradele capitalei era o mulțime de public, ca nici odată. Regina Maria era în mare doliu și purta pe piept ordul Coroana României, iar principesele erau de asemenea în mare doliu. Din gara de nord Suveranii au trecut pe la Palatul Regal, iar de aci, pe calea Victoriei, spre Mitropolie, unde a avut loc un serviciu divin pentru odihna sufletului reposatului.

Intrunirea Corpurilor Legiuitoare.

Pe Duminecă, la ora 1, Corpurile Legiuitoare (camera și senatul) au fost convocate la o ședință solemnă, când au proclamat pe Ferdinand I Rege al României.

Jurământul noului rege.

Sunt orele 2. În sală se face o liniște profundă. Președintele camerei anunță sosirea Majestății Sale Regelui, care intră prin stânga din partea mesei miniștrilor.

Președintele consiliului de miniștri dă Regelui o foaie, pe care e scris jurământul. Regele îl ține în mâna stângă, având dreapta pe Evanghelic. Se face o tăcere adâncă, în mijlocul căreia Regele pronunță:

„Jur să păstrez Constituția și Legile poporului român, să mențin (susțin) drepturile sale naționale și integritatea teritoriului“ (neștirbirea pământului țării).

Vorbirea Regelui Ferdinand.

În mijlocul unei tăceri adânci, Regele Ferdinand al României a rostit următoarea cuvântare:

„Chemat prin grația lui Dumnezeu și voința națională să fiu urmașul marelui Intemeietor, care Mi-a lăsat ca sfântă moștenire credința și iubirea poporului român, găsesc, dragostea Marea cătră neam, puterea de a pași fără șovăire pe calea, pe care Mi-o impune (mă îndeamnă) greua Marea sarcină (Aplause îndelungate).

„Pilda aceluia, pe care-l plângem toți, ca pe un Părinte și convingerea, că numai printr-o neîncetată propășire se sprijină viața trainică a unui popor, e o călăuză pentru Mine, în acest moment, în care Mă hotăresc a-Mi jertfi întreaga viață pentru desvoltarea puterilor acestui Stat (aplause).

„Întru îndeplinirea acestei datorii, pe care o îmbrățișez cu neclintită credință, cu strămutată dragoste, aduc cel mai adânc prinos de recunoștință Aceluia, a cărui sfântă amintire e cea mai tare legătură dintre Țară și Casa Noastră (aplause).

„În rodnică domnie, care face mândria istoriei noastre, Regele României a găsit totdeauna un sprijin puternic în unirea tuturor Românilor, cari au alergat împrejurul Tronului.

„Cu acelaș patriotizm, sunt sigur, că și deci înainte Români vor încunjură Tronul, asigurând prin această unire a lor garanția, care se cere pentru propășirea unui popor.

„Dumnezeu, care după atâtea grele încercări a binecuvântat munca acelor, cari s'au străduit și au făcut atâta pentru acest popor, nu ne va lăsa nici pe noi.

„El îmi va da puterea, ca! fără șovăire să depun munca trebuitoare, pe care, ca bun Român și Rege, sunt dator s'o închin iubitei Mele țări (aplause îndelungate entusiaste).

La sfârșitul acestor cuvinte, președintele camerei a strigat: „Trăiască Regina României!“ Atunci toți cei de față au izbucnit în aplause călduroase.

„Trăiască principele moștenitor al României!“ — a fost al doilea strigăt. Aceleași tunete de aplause au urmat la adresa moștenitorului Tronului României.

Alte amănunte interesante vom da în numărul obicinuit al foii, care va apare Joi la ameză.

Administrative and Financial Statements

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

BCU Cluj / Central University Library Cluj